

Konstitutionsutskottets betänkande 2025/26:KU13

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam och ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar.

Förslaget innebär i huvudsak att vissa kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam samlas i en ny lag. Lagen innehåller bestämmelser om de behöriga myndigheternas befogenheter och handläggning och om sanktionsavgifter vid överträdelser av förordningen.

Den nya lagen och ändringarna i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer (SD).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:4 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam.

Två yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk
 reklam.....5

Reservationer11

 1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (SD).....11

 2. Lagstiftningens framtida utformning, punkt 2 (SD)11

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....13

 Propositionen13

 Följdmotionen13

Bilaga 2

Regeringens lagförslag14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam,
2. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar med den ändringen att det fjärde kommatecknet i 18 § fjärde stycket 5 ska utgå.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:4 punkterna 1 och 2 samt avslår motion

2025/26:1426 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

2. Lagstiftningens framtida utformning

Riksdagen avslår motion

2025/26:1426 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 13 november 2025

På konstitutionsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Mats Green (M), Michael Rubbestad (SD), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Mauricio Rojas (L), Amalia Rud Stenlöf (S), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Lars Englund (M), Jan Riise (MP), Cecilia Gustafsson (M) och Fredrik Lindstål (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:4 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam. I propositionen föreslår regeringen en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam och en ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

I betänkandet behandlas även två yrkanden i en följdmotion med anledning av propositionen.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam och ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar med en mindre redaktionell justering. Förslaget innebär i huvudsak att vissa kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam samlas i en ny lag. Den nya lagen innehåller bestämmelser om de behöriga myndigheternas befogenheter och handläggning och om sanktionsavgifter vid överträdelser av förordningen.

Riksdagen avslår därmed ett motionsyrkande om att avslå regeringens förslag.

Riksdagen avslår även ett motionsyrkande om lagstiftningens framtida utformning.

Jämför reservation 1 (SD) och 2 (SD).

Bakgrund

EU:s förordning om politisk reklam trädde i kraft den 9 april 2024.¹ Syftet med förordningen är att åstadkomma ökad transparens för sådan reklam och att harmonisera reglerna för tillhandahållande av politiska reklamtjänster inom EU.

Enligt förordningen är tillhandahållare av reklamtjänster skyldiga att identifiera politiska reklamtjänster. Tillhandahållare av politiska reklamtjänster ska vidare bevara information om det politiska reklammeddelande eller den reklamkampanj som tjänsten kopplas till, den specifika tjänst som tillhandahållits, de belopp som fakturerats eller värdet av andra förmåner för tjänsten och i förekommande fall sponsorns identitet och kontaktuppgifter. Tillhandahållare av politiska reklamtjänster ska även överföra nödvändig information till varandra och efter begäran till behöriga myndigheter.

Utgivare av politisk reklam ska genom märkning av det politiska reklammeddelandet upplysa mottagaren om att det är ett politisk reklammeddelande, identiteten på sponsorn och vem som ytterst kontrollerar denne. Utgivare ska också bifoga ett transparensmeddelande för att göra det möjligt att förstå det bredare sammanhanget som budskapet ingår i. Det kan t.ex. handla om upplysningar om kopplingen till ett val eller att budskapet ingår i

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 av den 13 mars 2024 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam.

en bredare politisk kampanj. Utgivare ska även införa användarvänliga mekanismer som möjliggör för mottagarna att underrätta dem om reklammeddelanden som inte uppfyller förordningens krav.

Genom förordningen införs även harmoniserade regler för användning av inriktningsteknik och annonsleveransteknik som inbegriper behandling av personuppgifter i samband med tillhandahållande av politisk onlinereklam. Förordningen utgör i dessa delar en komplettering av bl.a. EU:s allmänna dataskyddsförordning, även kallad GDPR.²

Enligt förordningen om politisk reklam krävs att personuppgifterna samlats in med den registrerades uttryckliga samtycke för att använda inriktnings- eller annonsleveransteknik vid politisk onlinereklam (artikel 18). Profilerings användning av känsliga personuppgifter är förbjuden, och teknikerna får inte användas om den registrerade är minst ett år yngre än den nationella rösträttsåldern. Det görs dock undantag för kommunikation från t.ex. politiska partier till medlemmar. I förordningen ställs ytterligare krav på transparens som inkluderar framtagandet av en policy för användning av inriktnings- och annonsleveransteknik, registerföring och årlig riskbedömning (artikel 19). Den personuppgiftsansvarige måste lämna information om bl.a. mottagargrupper, personuppgiftskategorier och användning av artificiell intelligens. Enskilda ska även få en hänvisning till effektiva medel för att kunna utöva sina rättigheter enligt bland annat EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Enligt förordningen om politisk reklam ställs vidare krav på medlemsstaterna att utse en eller flera behöriga myndigheter för tillsyn och kontroll av att förordningens regler följs (artikel 22) och det finns även bestämmelser om gränsöverskridande samarbete (artikel 23). I förordningen finns också bestämmelser om sanktioner vid överträdelser av förordningen (artikel 25).

EU:s förordning om politisk reklam har även vissa beröringspunkter med EU:s förordning om digitala tjänster som innehåller harmoniserande regler för att tillhandahålla digitala förmedlingstjänster på den inre marknaden.³ En tillhandahållare av politisk reklam kan t.ex. utnyttja en förmedlingstjänst för att sprida politiska reklammeddelanden. En leverantör av förmedlingstjänster kan också vara tillhandahållare av politiska reklamtjänster och därmed vara skyldig att utöver förordningen om digitala tjänster även följa förordningen om politisk reklam.

Propositionen

Regeringen konstaterar att EU:s förordning om politisk reklam överlämnar till medlemsstaterna att reglera vissa frågor. Regeringen föreslår därför att en ny lag med kompletterande bestämmelser till förordningen införs.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG.

Regeringen framhåller att kompletteringslagen ska läsas tillsammans med förordningen om politisk reklam. För att undvika dubbelreglering är det lämpligt att hänvisa till förordningen i lagen. Hänvisningar kommer även finnas till EU:s förordning om digitala tjänster. Kompletteringslagen föreslås innehålla bestämmelser om sanktioner vid överträdelser av förordningen i vissa fall. Enligt regeringen bör sanktionsbestämmelserna innehålla statiska hänvisningar, dvs. avse förordningen i den ursprungliga lydelsen, med hänsyn till behovet av förutsebarhet när det gäller vilka överträdelser som kan leda till sanktioner. För att eventuella ändringar i förordningen ska få omedelbart genomslag i Sverige anser regeringen dock att övriga hänvisningar i kompletteringslagen ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Enligt regeringens bedömning finns det inte något behov av en uttrycklig bestämmelse som upplyser om att bestämmelserna i den nya kompletteringslagen inte ska tillämpas i den utsträckning en tillämpning av dessa skulle strida mot bestämmelserna om tryck- och yttrandefrihet i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Som skäl anför regeringen att det i skälen till förordningen om politisk reklam anges att den inte ska tillämpas i de fall det skulle strida mot grundläggande principer rörande yttrande- och informationsfrihet. Dessutom följer det av principen om normhierarki att grundlagarna har företräde framför vanlig lag.

Regeringen föreslår att det i den nya lagen ska tas in en upplysning om att det är den myndighet som ansvarar för att övervaka tillämpningen av EU:s allmänna dataskyddsförordning som är behörig att övervaka tillämpningen av bestämmelserna om inriktningsteknik och annonsleveransteknik i EU:s förordning om politisk reklam. Integritetsskyddsmyndigheten är utsedd till sådan tillsynsmyndighet i Sverige. Av lagen ska det också framgå att den eller de myndigheter som regeringen bestämmer är behöriga att övervaka att förordningen om politisk reklam följs i andra fall än när det gäller bestämmelserna om inriktningsteknik och annonsleveransteknik. Regeringen har gett Mediemyndigheten i uppdrag att vara behörig myndighet.

I lagen ska det även finnas en upplysning om att den behöriga myndigheten har vissa befogenheter att begära information vid tillsyn som följer av förordningen om digitala tjänster och förordningen om politisk reklam. Enligt förordningen om politisk reklam har den behöriga myndigheten bl.a. befogenhet att begära tillgång till uppgifter, handlingar eller nödvändig information från sponsorn eller de berörda tillhandahållarna av politiska reklamtjänster. Myndigheten ska endast använda uppgifterna, handlingarna och informationen för att övervaka och bedöma om förordningen efterlevs.

Regeringen föreslår även en upplysning i lagen om att den behöriga myndigheten har befogenhet att godkänna frivilliga åtaganden från leverantörer av förmedlingstjänster och göra dem bindande.

Regeringen föreslår vidare att den behöriga myndigheten vid tillsyn ska få utföra inspektioner i lokaler i enlighet med förordningen om digitala tjänster och förordningen om politisk reklam. Den behöriga myndigheten ska, om det

behövs för myndighetens tillsyn, få förelägga de fysiska eller juridiska personer vars lokaler kan bli föremål för inspektion att hålla lokaler tillgängliga för inspektion. Ett föreläggande om att hålla lokaler tillgängliga ska få förenas med vite.

Den behöriga myndigheten ska vidare få beordra att leverantörer av förmedlingstjänster upphör med överträdelser. Den ska också få besluta om avhjälpande åtgärder i enlighet med förordningen om politisk reklam och förordningen om digitala tjänster. Myndigheten ska också ha befogenhet att besluta om sanktionsavgifter och vitesförelägganden.

När den behöriga myndigheten vidtar åtgärder för att ta del av handlingar vid tillsyn enligt förordningen om politisk reklam, t.ex. vid en inspektion i lokaler, får åtgärden inte avse en skriftlig handling som skyddas av advokaters tystnadsplikt. Om myndigheten och den som undersöks inte är överens om huruvida en viss handling omfattas av tystnadsplikten ska myndigheten omedelbart försegla handlingen och skyndsamt överlämna den till en allmän förvaltningsdomstol. Domstolen ska så snart som möjligt pröva om handlingen ska omfattas av åtgärden.

Enligt förordningen om politisk reklam ska de nationella tillsynsmyndigheterna besluta om sanktionsavgifter för överträdelser av de skyldigheter i förordningen om politisk reklam som avser inriktnings- och annonsleveransteknik. Regeringen föreslår att sådana sanktionsavgifter inte ska få beslutas om den som anspråket riktar sig mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom fem år från det att överträdelsen ägde rum.

Regeringen föreslår även att sanktionsavgifter ska få tas ut av en tillhandahållare av politiska reklamtjänster som överträder någon av sina skyldigheter enligt vissa bestämmelser i förordningen om politisk reklam. Skyldigheterna gäller identifiering av politiska reklamtjänster, avtalsinnehåll, bevarande av information, märknings- och transparenskrav, transparensmeddelande, tillgängliggörande av politisk onlinereklam, redovisning och utseende av en rättslig företrädare. En sanktionsavgift ska inte få beslutas om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet. Avgiften får inte heller beslutas om den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum. Regeringen föreslår även att det i kompletteringslagen ska finnas bestämmelser bl.a. om storleken på sanktionsavgifterna, delgivning av beslut, betalning och preskription.

Förordningen om politisk reklam och kompletteringslagen förutsätter att det görs ansökningar hos domstol när det gäller utdömande av förelagda viten och för prövning av om en handling omfattas av advokaters tystnadsplikt. Därutöver kommer en domstol att behöva pröva överklaganden av myndigheternas beslut enligt förordningen och kompletteringslagen. Regeringen föreslår att Förvaltningsrätten i Stockholm ska vara rätt domstol i mål enligt förordningen om politisk reklam och kompletteringslagen. Beslut enligt förordningen och lagen ska kunna överklagas. Prövningstillstånd ska

krävas vid överklagande till kammarrätten och vid överklagande i mål om prövning av om en handling skyddas av advokaters tystnadsplikt.

Den nya lagen och en ändring i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. En sanktionsavgift ska få beslutas endast för sådana åsidosättanden av skyldigheter som har skett efter ikraftträdandet.

Motionen

I motion 2025/26:1426 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) föreslås att riksdagen avslår propositionen i sin helhet (yrkande 1). Som skäl anför motionärerna att regeringens förslag synes gå längre än vad som är nödvändigt. Motionärerna föreslår ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett omarbetat och tydligt avgränsat förslag (yrkande 2). Motionärerna räknar upp ett antal parametrar som det nya förslaget bör följa: ingen överimplementering av förordningen, ett tydligt värnande om tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, endast statiska hänvisningar till förordningen, proportionalitet när det gäller sanktioner och att bevisregler och tidsfrister vid valperioder införs.

Motionärerna framhåller att de materiella begränsningarna för politisk annonsering i propositionen kopplas till sanktioner såsom föreläggande, viten och sanktionsavgifter. I kombination med dynamiska hänvisningar till förordningen skapas en rättsosäkerhet där olika aktörer – små partier, ideella föreningar, lokala medier och enskilda opinionsbildare – riskerar att avstå från laglig annonsering av oro för att göra fel. Det medför att förutsättningarna för det demokratiska samtalet förändras i grunden och att opinionsbildning i praktiken begränsas på ett oacceptabelt sätt. Motionärerna anför vidare att förslagen i propositionen öppnar upp för betydande sanktionsavgifter och viten. Utan en lagfäst sanktionsstege – en varning följt av rättelse och därefter, vid behov, sanktionsavgift – och tydliga kriterier för förmildrande eller försvårande omständigheter riskerar regelverket att få en mer restriktiv effekt än nödvändigt. Detta riskerar att leda till överafterlevnad och självcensur. Svensk rätt bör vidare tillföras en uttrycklig bestämmelse som ålägger tillsynsmyndigheten att avstå från åtgärder när ett ingripande riskerar att komma i konflikt med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens överväganden i propositionen och anser att regeringens förslag till ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam är väl avvägt. Utskottet föreslår därför att riksdagen antar lagförslagen med en mindre redaktionell justering. Därmed anser utskottet att riksdagen bör avslå motionsyrkandet om avslag på regeringens förslag.

Utskottet övergår nu till att behandla ett motionsyrkande med förslag om ett tillkännagivande till regeringen i en fråga som anknyter till lagförslaget.

I motionsyrkandet begärs ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett omarbetat och tydligt avgränsat förslag. Enligt motionärerna bör bl.a. endast statiska hänvisningar till förordningen användas i lagen, och det bör införas en uttrycklig bestämmelse som ålägger tillsynsmyndigheten att avstå från åtgärder när ett ingripande riskerar att komma i konflikt med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottet konstaterar att när det gäller sanktionsbestämmelserna i kompletteringslagen används statiska hänvisningar till förordningen med hänsyn till behovet av förutsebarhet när det gäller vilka överträdelser som kan leda till sanktioner. För att eventuella ändringar i förordningen ska få omedelbart genomslag i Sverige anser regeringen dock att övriga hänvisningar i lagen ska vara dynamiska. Utskottet delar regeringens bedömning och konstaterar att användningen av dynamiska hänvisningar inte hindrar att lagändringar utreds även om nationell lagstiftning normalt sett inte behöver ändras när unionsrättsakten ändras. Dessutom bevakas svenska intressen vid lagstiftningsprocesser på EU-nivå och riksdagen har möjlighet till inflytande genom överläggningar med regeringen. Utskottet delar vidare regeringens bedömning att det inte finns något behov av en uttrycklig bestämmelse i lagen om att bestämmelserna inte ska tillämpas om en tillämpning av dessa skulle strida mot tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottet, som anser att förslaget är väl avvägt, ser inte heller i övrigt skäl att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet. Motionsyrkandet avstyrks därmed.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (SD)

av Michael Rubbestad (SD) och Fredrik Lindahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam,

2. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:1426 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår proposition 2025/26:4 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör förslagen i propositionen avslås eftersom regeringens förslag till ny lag synes gå längre än vad som är nödvändigt. De materiella begränsningarna för politisk annonsering kopplas i lagen till sanktioner såsom föreläggande, viten och sanktionsavgifter. I kombination med dynamiska hänvisningar till förordningen skapas en rättsosäkerhet där olika aktörer – små partier, ideella föreningar, lokala medier och enskilda opinionsbildare – riskerar att avstå från laglig annonsering av oro för att göra fel. Det medför att förutsättningarna för det demokratiska samtalet förändras i grunden och att opinionsbildning i praktiken begränsas på ett oacceptabelt sätt. Förslagen i propositionen öppnar vidare upp för betydande sanktionsavgifter och viten. Utan en lagfäst sanktionsstege – en varning följd av rättelse och därefter, vid behov, sanktionsavgift – och tydliga kriterier för förmildrande eller försvårande omständigheter riskerar regelverket att få en mer restriktiv effekt än nödvändigt. Detta riskerar att leda till över efterlevnad och själv censur.

2. Lagstiftningens framtida utformning, punkt 2 (SD)

av Michael Rubbestad (SD) och Fredrik Lindahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:1426 av Michael Rubbestad m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör regeringen återkomma till riksdagen med ett omarbetat och tydligt avgränsat lagförslag som tar hänsyn till de invändningar vi har mot förslaget. Det omarbetade förslaget bör för det första ligga så nära en minimiimplementering som möjligt. I lagen bör vidare införas en uttrycklig bestämmelse som ålägger tillsynsmyndigheten att avstå från åtgärder, t.ex. sanktioner eller vitesföreläggande, när ett ingripande riskerar att komma i konflikt med tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Vi anser också att endast statiska hänvisningar till förordningen bör användas. Dynamiska hänvisningar innebär att norminnehållet kan skifta utan att ett nytt riksdagsbeslut behöver fattas, vilket urholkar den nationella självbestämmanderätten. Det nya förslaget bör också innehålla en sanktionsstege – en varning följt av rättelse och därefter, vid behov, sanktionsavgift – och tydliga kriterier för förmildrande eller försvårande omständigheter. Slutligen bör lagen innehålla bevisregler och tidsfrister under valperioder.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:4 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Följdmotionen

2025/26:1426 av Michael Rubbestad m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:4 i sin helhet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett omarbetat och tydligt avgränsat förslag i enlighet med motionen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

Lagens syfte

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 av den 13 mars 2024 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam, i denna lag kallad EU:s förordning om politisk reklam.

Ord och uttryck i lagen

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s förordning om politisk reklam.

3 § Med *EU:s förordning om digitala tjänster* avses i denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster).

Med *EU:s dataskyddsförordning* avses i denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Tillsyn och sanktioner

Behörig myndighet

4 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer är behörig myndighet enligt artikel 22.3 och 22.4 i EU:s förordning om politisk reklam.

I artikel 22.1 i EU:s förordning om politisk reklam finns bestämmelser om att de tillsynsmyndigheter som avses i artikel 51 i EU:s dataskyddsförordning ska vara behöriga att övervaka tillämpningen av artiklarna 18 och 19 i EU:s förordning om politisk reklam.

Befogenheter och åtgärder

5 § Utöver de befogenheter som följer av artikel 51.1 a och c och 51.2 första stycket a i EU:s förordning om digitala tjänster får den behöriga myndigheten vid tillsynen av leverantörer av förmedlingstjänster enligt artikel 22.3 i EU:s förordning om politisk reklam

1. utföra inspektioner i enlighet med artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster,
2. beordra att överträdelse upphör och besluta om avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 51.2 första stycket b i EU:s förordning om digitala tjänster,
3. ta ut sanktionsavgifter i enlighet med artikel 51.2 första stycket c i EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag, och
4. förena förelägganden med vite i enlighet med artikel 51.2 första stycket d i EU:s förordning om digitala tjänster och denna lag.

6 § Utöver de befogenheter som följer av artikel 22.5 a–c och g i EU:s förordning om politisk reklam får den behöriga myndigheten vid tillsynen enligt artikel 22.4 i samma förordning

1. utföra inspektioner i enlighet med artikel 22.5 h i samma förordning,
2. besluta om avhjälpande åtgärder i enlighet med artikel 22.5 f i samma förordning,
3. ta ut sanktionsavgifter i enlighet med artikel 22.5 d i samma förordning och denna lag, och
4. förena förelägganden med vite i enlighet med artikel 22.5 e i samma förordning och denna lag.

Föreläggande inför inspektion

7 § Den behöriga myndigheten får, om det behövs för myndighetens tillsyn enligt artikel 22.3 i EU:s förordning om politisk reklam, förelägga fysiska eller juridiska personer som omfattas av artikel 51.1 b i EU:s förordning om digitala tjänster att hålla lokaler tillgängliga för inspektion. Detsamma gäller vid myndighetens tillsyn enligt artikel 22.4 i EU:s förordning om politisk reklam i fråga om fysiska eller juridiska personer som omfattas av artikel 22.5 h i samma förordning. Ett föreläggande om att hålla lokaler tillgängliga får förenas med vite.

Handlingar som omfattas av advokaters tystnadsplikt

8 § När den behöriga myndigheten vidtar åtgärder för att ta del av handlingar vid tillsyn enligt artikel 22.3 eller 22.4 i EU:s förordning om politisk reklam får åtgärden inte avse en skriftlig handling

- vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet, och
- som innehas av en advokat eller advokats biträde eller av den som tystnadsplikten gäller till förmån för.

Om myndigheten anser att en viss handling bör omfattas av åtgärden och den som åtgärden avser åberopar att handlingen är skyddad enligt första stycket, ska myndigheten omedelbart försegla handlingen och skyndsamt överlämna den till allmän förvaltningsdomstol. Domstolen ska så snart som möjligt pröva om handlingen ska omfattas av åtgärden. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Återkallande av beslut om att godkänna ett åtagande

9 § Den behöriga myndigheten får ändra eller återkalla ett beslut som innebär att ett frivilligt åtagande från en leverantör av förmedlingstjänster godkänts och gjorts bindande av myndigheten med stöd av artikel 22.3 i

EU:s förordning om politisk reklam och artikel 51.2 första stycket a i EU:s förordning om digitala tjänster, om

1. sakförhållandena som låg till grund för beslutet har ändrats,
2. den som beslutet avser agerar i strid med sitt åtagande, eller
3. beslutet grundade sig på ofullständig, oriktig eller vilseledande information som tillhandahållits av

- a) leverantören, eller
- b) andra fysiska eller juridiska personer som agerar för ändamål som deras handels-, närings-, hantverks- eller yrkesverksamhet och som rimligen kan ha kännedom om information om en misstänkt överträdelse.

Begränsning av vitets storlek

10 § Ett vite får inte per dag överstiga fem procent av den genomsnittliga globala dagsomsättningen eller dagsinkomsten för den som föreläggandet avser. Omsättningen eller inkomsten ska avse det föregående räkenskapsåret.

Sanktionsavgifter

11 § En sanktionsavgift får tas ut av en tillhandahållare av politiska reklamtjänster som överträder någon av sina skyldigheter enligt artiklarna 7.1 första meningen, 7.2, 9.1, 9.3, 11.1, 11.3, 12.1, 12.3, 12.4, 13.2–13.4, 14.1 och 21.1 i EU:s förordning om politisk reklam, i den ursprungliga lydelsen.

En sanktionsavgift får även tas ut vid överträdelse av ett åtagande som den behöriga myndigheten har gjort bindande med stöd av EU:s förordning om politisk reklam eller denna lag och som avser en skyldighet enligt någon av de artiklar som anges i första stycket.

12 § En sanktionsavgift enligt 11 § får inte beslutas om

1. överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet, eller
2. den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

13 § En sanktionsavgift enligt 11 § ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst sex procent av den globala årsomsättningen för den berörda tillhandahållaren av politiska reklamtjänster under det föregående räkenskapsåret.

14 § En sanktionsavgift enligt artikel 25.6 i EU:s förordning om politisk reklam får inte beslutas om den som anspråket riktas mot inte har fått tillfälle att yttra sig inom fem år från det att överträdelsen ägde rum.

15 § Ett beslut om sanktionsavgift ska delges den avgiftsskyldige.

Betalning av sanktionsavgifter

16 § En sanktionsavgift ska betalas till den myndighet som har beslutat avgiften, eller till en annan myndighet som denna myndighet anger, inom

30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om avgiften inte betalas i tid ska myndigheten som skulle ta emot avgiften lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Avgiften tillfaller staten.

17 § Skyldigheten att betala en beslutad sanktionsavgift upphör i den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Behörig domstol och överklagande

Behörig domstol

18 § Förvaltningsrätten i Stockholm är rätt domstol i mål enligt EU:s förordning om politisk reklam och denna lag.

Överklagande

19 § Beslut enligt EU:s förordning om politisk reklam och denna lag får överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. En sanktionsavgift får beslutas endast för sådana åsidosättanden av skyldigheter som har skett efter ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §²

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. vid åtgärder som endast avser måls beredande,
2. vid förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av en annan förvaltningsrätt,
3. vid beslut som endast avser rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende, och
4. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttan rätt, är en förvaltningsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare, får utföras av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande i sak av

1. mål av enkel beskaffenhet,
2. mål om bevissäkring och betalningssäkring enligt skatteförfarandelagen (2011:1244), om besiktning enligt fastighets-taxeringslagen (1979:1152), om en uppgifts eller handlings undantagande från kontroll enligt skatteförfarandelagen eller någon annan skatteförfattning,
3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål om vård vid en låsbar enhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 15 d § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om
3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål om vård vid en låsbar enhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 15 d § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § samma lag, mål om omedelbar insats enligt 4 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, mål om

¹ Lagen omtryckt 1981:1323.

² Senaste lydelse 2025:670.

omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet enligt 34 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 34 b § samma lag, mål om vård vid en låsbar enhet enligt 14 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, mål om vård i enskildhet enligt 14 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 17 § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt strafftidslagen (2018:1251), mål enligt fängelselagen (2010:610) och mål enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

4. mål enligt folkbokföringsförfattningarna, mål om preliminär skatt eller om anstånd med att betala skatt eller avgifter enligt skatteförfattningarna,

5. mål enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller lagen, (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg,

6. mål som avser en fråga av betydelse för inkomstbeskattningen, dock endast om värdet av vad som yrkas i målet uppenbart inte överstiger hälften av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken,

7. mål enligt lagen (2004:629) om trängselskatt,

8. mål enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem och lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post,

9. mål enligt lagen (2024:954) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster som avser en

a) inspektion,

b) prövning av om en handling skyddas av advokatsekretess enligt 3 kap. 14 § samma lag, eller

omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet enligt 34 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 34 b § samma lag, mål om vård vid en låsbar enhet enligt 14 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, mål om vård i enskildhet enligt 14 a § samma lag, mål om avskildhet enligt 17 § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 § lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt strafftidslagen (2018:1251), mål enligt fängelselagen (2010:610) och mål enligt lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

c) tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en tjänst eller ett onlinegränssnitt, *och*

10. mål om betalningssäkring enligt socialförsäkringsbalken eller lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.

c) tillfällig begränsning av mottagarnas tillgång till en tjänst eller ett onlinegränssnitt,

10. mål om betalningssäkring enligt socialförsäkringsbalken eller lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, *och*

11. mål om prövning av om en handling skyddas av advokaters tystnadsplikt enligt 8 § lagen (2025:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.